

Visie, strategie en uitvoeringsagenda (Bijlage)

Mager/Bentvelsen

Bespreekstuk

Gevraagd besluit

1. In te stemmen met vaststellen van de visie voor de waterketen (exclusief de uitvoeringsagenda en het voorstel voor een regieteam) in het BO Water.
2. In te stemmen dat de visie na vaststelling aan alle waterschappen wordt aangeboden met de aanbeveling om de strekking van de visie ook in de eigen planvorming (waterbeheerplannen) te verwerken.
3. Te reflecteren op een mogelijke vervolg via een vorm van samenwerking met de waterketenpartners en uitvoeringsagenda.

De kern van het advies

Zoals eerder in de WWE en CWE besproken is er samen met I&W, Vewin, VNG, Stichting Rioned en IPO gewerkt aan een visie op de waterketen. De voorliggende documenten (conceptvisie, investeringsniveaus en instrumenten voor investeringsbeslissingen) zijn het laatste concept. Er wordt nog gewerkt aan een aansprekende lay-out en vorm. Tot op het laatst is er door input van vele partijen gesleuteld aan deze visie, strategie en uitvoeringsagenda. Een belangrijk thema bij de bespreking van de visie met de waterschappen was het ambitieniveau. Op de relatief korte termijn komt er een enorme investeringsopgave op de betrokken partijen af. Extra woningbouw, klimaatverandering, energieneutraliteit en circulariteit bovenop de aanvullende eisen vanuit waterkwaliteit die de Kader Richtlijn Water en de Richtlijn Stedelijk Afvalwater stelt. Daarnaast hebben de waterschappen en provincies met name duidelijk aangegeven dat de visie ook moet gaan over de lange termijn opgaven, dat de visie ruimte en richting moet geven aan een lange termijn perspectief waarin naast thema's als circulariteit er ook ruimte moet zijn voor meer radicale innovaties en ontwikkelrichtingen. Er is geprobeerd aan beide vraagstukken passende aandacht te besteden. Rondom de investeringsopgaven worden voorstellen gedaan om deze grote opgave in gezamenlijke afstemming op te pakken. Voor wat betreft de lange termijn opgaven is er een onderzoeksagenda opgesteld, die ons moet helpen om de lange termijn perspectieven concreet te maken.

Het ontwerp-document is inmiddels in het directeurenoverleg met I&W en de koepels besproken. Daar was veel waardering voor het uitgevoerde werk: het geeft een goed overzicht van de uitdagingen waar we aan werken. Tegelijkertijd is er in dit overleg ook aangegeven dat de voorstellen voor een uitvoeringsagenda en een regieteam dat zich daarmee bezighoudt, als te ambitieus worden ervaren. Het verzoek is gedaan om in de uitvoeringsagenda flink te snoeien en om eerst verder uit werken hoe de samenwerking rond zo'n uitvoering praktisch vormgegeven kan worden. Vanuit I&W is duidelijk aangegeven dat zij zelf de verantwoordelijkheid hebben voor de implementatie van de herziening van de richtlijn stedelijk afvalwater en hier zelf strak op willen blijven sturen.

Tenslotte willen we nogmaals opmerken dat de visie enkele zeer relevante thema's wel noemt, maar niet verder uitwerkt. Het gaat hierbij om de thema's waterbesparing en voldoende en alternatieve bronnen voor drinkwaterbereiding. Daarover gaat de nationale aanpak drinkwaterbesparing en het Deltaprogramma zoetwatervoorziening.

Argumenten

1.1 Vaststelling in het BO Water

Met een vaststelling in het BO Water kan het visiegedeelte worden afgerond. Dit gedeelte beschrijft de uitdagingen die op ons afkomen. Daarna kunnen we voorstellen gaan uitwerken hoe we willen samenwerken om die uitdagingen op te pakken.

1.2. Samenwerken is wenselijk

Voor enkele onderwerpen, met name de grote investeringsopgaven en hoe we die gaan invullen, moeten we op korte termijn al samen aan de slag. Samenwerking is wenselijk op twee belangrijke punten: Uit gesprekken met marktpartijen blijkt duidelijk dat als we geen gezamenlijke strategie ontwikkelen om die investeringsopgave te realiseren, dat we dan als overheden elkaars concurrent worden op de markt en dat dat zeker prijsopdrijvend zal werken. Uiteraard wordt de autonomie van individuele overheden gerespecteerd en zullen ook de Europese aanbestedingsprocedures het kader zijn. Daarbinnen is er ruimte voor meer uniform werken en modulair bouwen, alsmede kansen om het bouwvolume in tijd evenwichtig te verdelen.

Ook rond de uitvoeringsagenda liggen er, ook door waterschappen aangedragen voorstellen om op het vlak van ontwikkeling en implementatie van nieuwe techniek en werkmethoden, meer samen te werken.

Bestuurlijke aandachtspunten

2.1 De voorstellen zijn zo geformuleerd dat zij niet tornen aan de autonomie of de wettelijke rollen van de waterschappen, drinkwaterbedrijven, Rijk en gemeenten.

De focus moet liggen bij afstemming en samenwerking. Voor de implementatie van de herziene richtlijn stedelijk afvalwater is en blijft het Rijk eindverantwoordelijk.

Besproken in

De WWE heeft kennis genomen van het visiedocument, In de WWE is unaniem aangegeven dat een beslissing over een gezamenlijke, meer intensieve afstemming met I&W en andere ketenpartners te vroeg komt. Eerst moet de CWE geconsulteerd worden en moet er verder uitgewerkt worden hoe die samenwerking eruit zou kunnen zien.

Daarnaast zijn er in de WWE vragen gesteld of er in het visiegedeelte ambities geformuleerd worden waar nog geen afspraken over gemaakt zijn in de vereniging. In de visie worden wel intenties uitgesproken om een aantal thema's verder uit te werken maar geen harde afspraken die impact hebben op de organisatie of financiering. Tenslotte is er een aantal inhoudelijke opmerkingen gemaakt die worden verwerkt. Een voorbeeld zijn enkele slordige formuleringen rondom bronaanpak versus betere zuiveren.

Vervolg/Communicatie

Het stuk wordt ook in een themasessie met de VvzB besproken waarbij er ook CWE leden zijn uitgenodigd. Daarnaast zal ook het Uniebestuur de visie bespreken. Na bespreking in de CWE zal het document, met eventuele amendementen, in december 2024 in het Bestuurlijk Overleg Water besproken worden. Ook de VNG, Vewin en IPO bespreken de visie bestuurlijk. Er zal na vaststelling in het BO water op gepaste wijze publiciteit gezocht worden, met name via de professionele kanalen.

Financieel

Er is nog geen dekking voor de uitvoeringsagenda. Als er geen aanvullende middelen worden gevonden zullen we het met de bestaande budgetten moeten doen.